

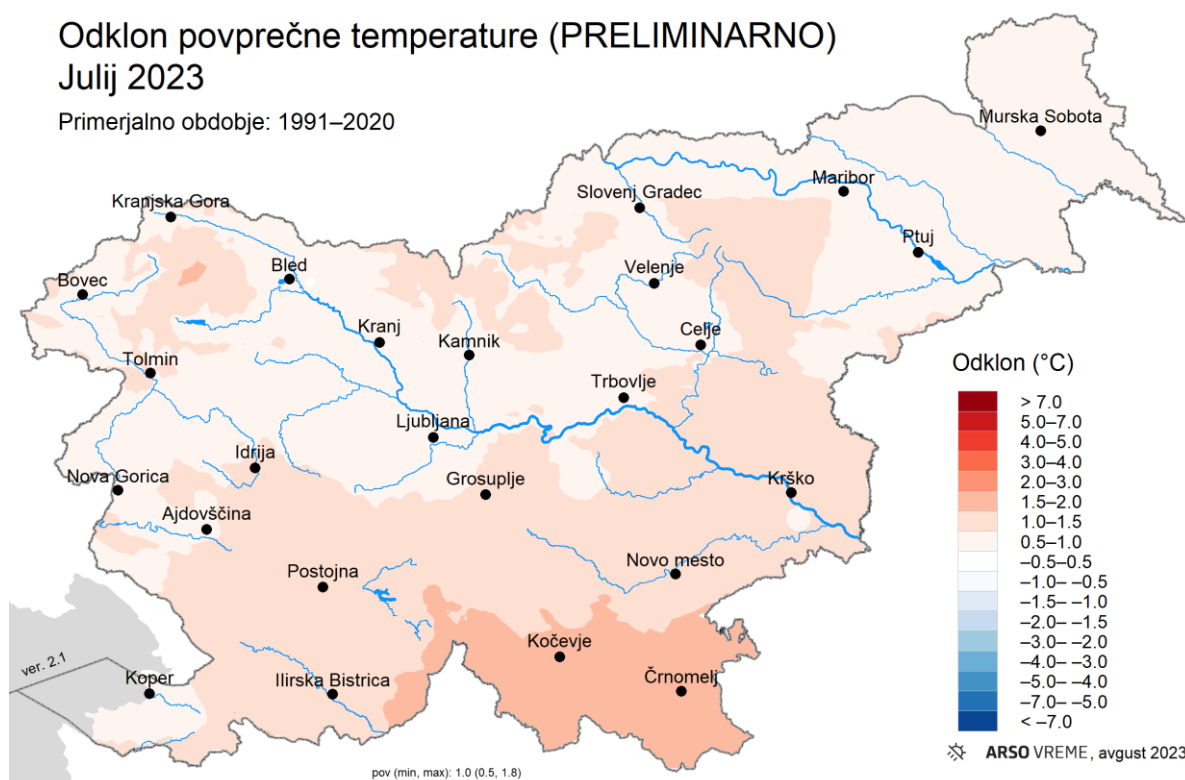
Podnebne značilnosti julija 2023

Po delnih in še ne povsem preverjenih podatkih je bil julij na državni ravni nadpovprečno toplel, zelo namočen in povprečno osončen.

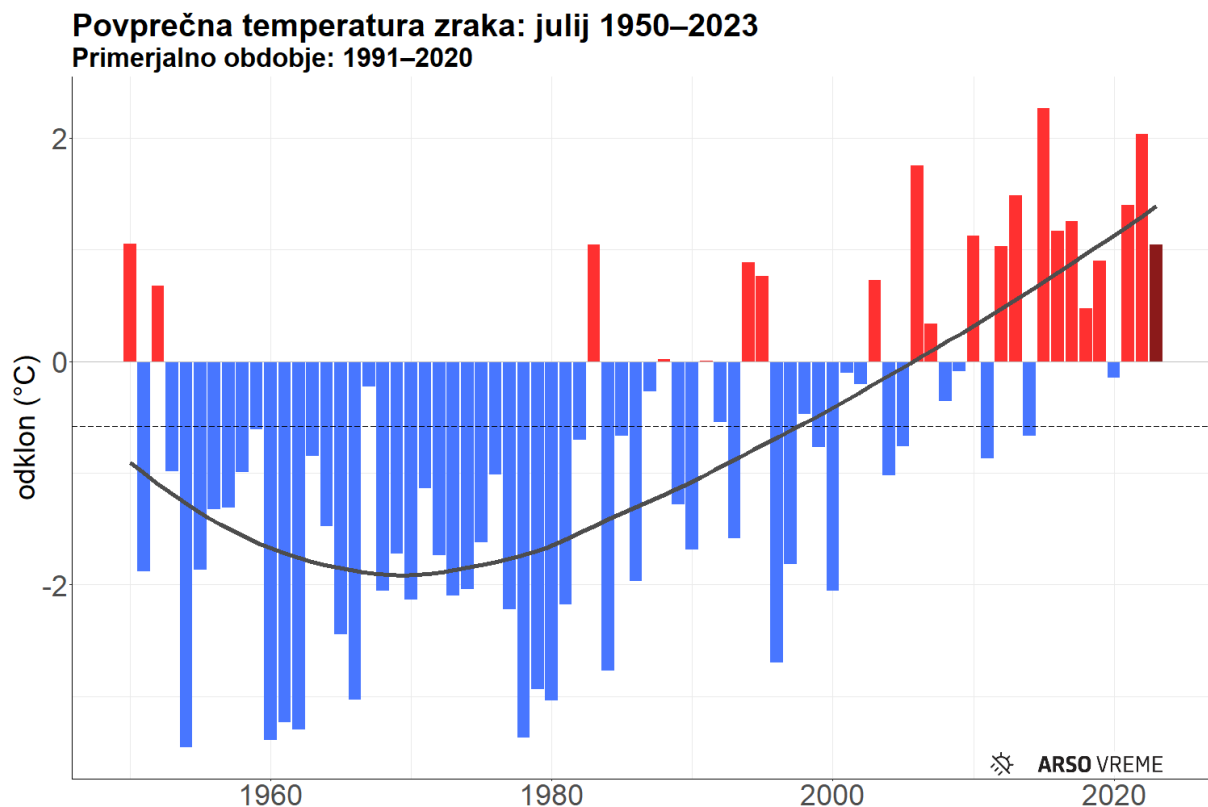
Odklon temperature zraka od povprečja primerjalnega obdobja 1991–2020 je na državni ravni znašal 1,0 °C, kar umešča julij 2023 na približno 11. mesto najtoplejših julijev od leta 1950. Praktično enako topli kot letošnji so bili juliji v letih 1950, 1983 in 2012. V celotnem 74-letnem obdobju so bili najtoplejši juliji 2015, 2022 in 2006 s temperaturnimi odkloni 2,3 °C, 2,0 °C in 1,8 °C. Najhladnejši juliji, 1954, 1960 in 1978, so imeli v tem obdobju odklon okoli –3,4 °C.

Največji temperaturni odklon od dolgoletnega povprečja je bil julija na jugovzhodu (do 1,8 °C), drugje je bil večinoma manjši od 1 °C. Glede na temperaturni razpon v obdobju 1991–2020 je bil julij v pasu od Snežnika do Bele krajine zelo toplel, drugod toplel ali normalno toplel.

Po toplih julijih v letih 1950 in 1952 je bil do okoli leta 1970 temperaturni trend negativen, v zadnjih 50 letih pa se je povprečna temperatura zraka julija močno povečala, za okoli 3 °C. Glede na zadnje 30-letno primerjalno obdobje smo v 20. stoletju imeli le peščico nadpovprečno toplih julijev, po letu 2014 pa je le leta 2020 povprečna temperatura ostala pod dolgoletnim povprečjem.

Slika 1. Odklon povprečne temperature zraka julija 2023 od povprečja tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020

Slika 2. Odklon povprečne temperature zraka na državni ravni v julijih 1950–2023 od povprečja tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z rdečo so označeni nadpovprečno topli meseci, z modro hladnejši od povprečja. Julij 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega primerjalnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

Višina padavin je bila julija na državni ravni močno nad dolgoletnim povprečjem, kazalnik višine padavin je znašal 185 %, kar letošnji julij od leta 1950 uvršča na 4. mesto najbolj namočenih. Podobno namočeni kot letošnji so bili tudi juliji v letih 1972 (190 %), 1957 (189 %) in 1961 (188 %).

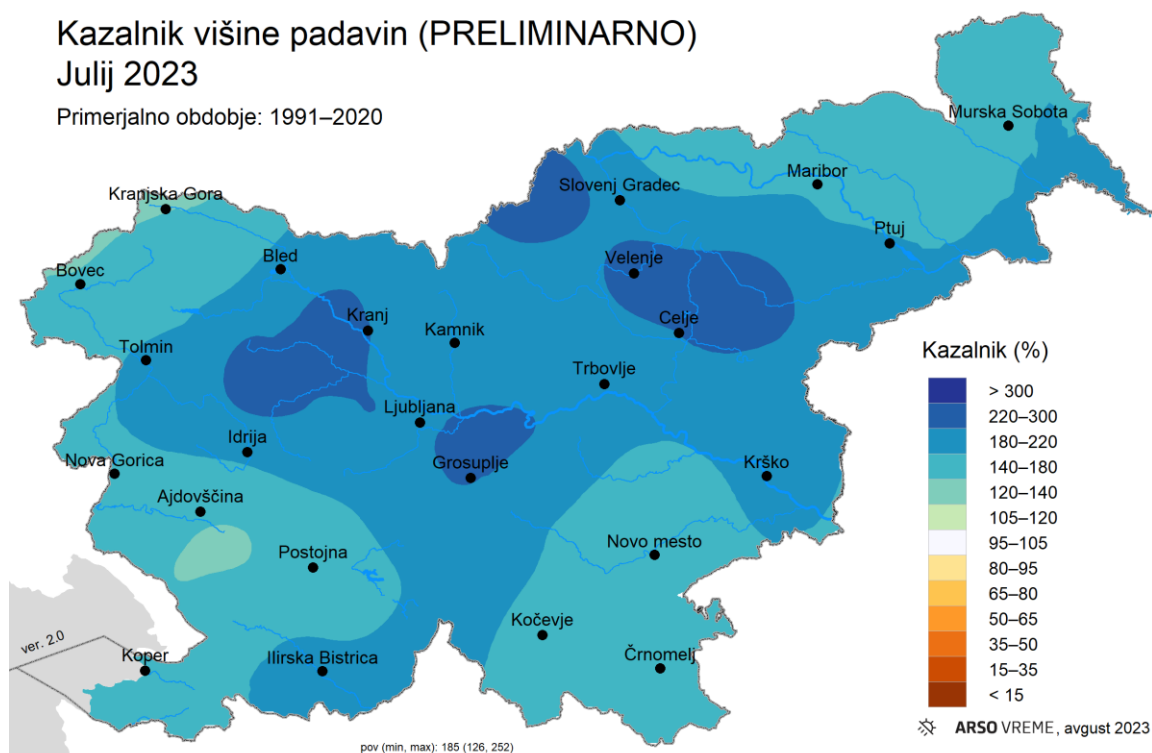
Padavine so bile v letošnjem juliju precej neenakomerno razporejene. Na manjših območjih skrajnega severozahoda in dela Primorske je bilo padavin le nekoliko več od dolgoletnega povprečja, po drugi strani pa so na posameznih merilnih mestih izmerili več kot 250 % dolgoletnega povprečja padavin (na primer v Mežici 289 % in Velenju 279 %). Na nekaj merilnih mestih je bil julij glede na razpon vrednosti v obdobju 1991–2020 normalno namočen, v delu jugovzhodne in jugozahodne Slovenije in ponekod ob severni meji in Posočju moker, v precejšnjem delu Slovenije zelo moker, zlasti na območjih osrednjega in severnega dela države pa tudi izjemno moker. Na nekaterih merilnih postajah tako mokrega julija od leta 1950 še ni bilo.

Juljska višina padavin v obdobju 1950–2023 ne kaže izrazitega linearne trenda, temveč obdobja večje pogostosti mokrih ali suhih julijev. Zelo mokri juliji so bili najpogostejši v obdobju 1957–1975, medtem ko so v letih 1981–1995 prevladovali podpovprečno namočeni juliji. Letošnji julij je bil daleč najbolj namočen v tem stoletju in najbolj po rekordno namočenem juliju 1972.

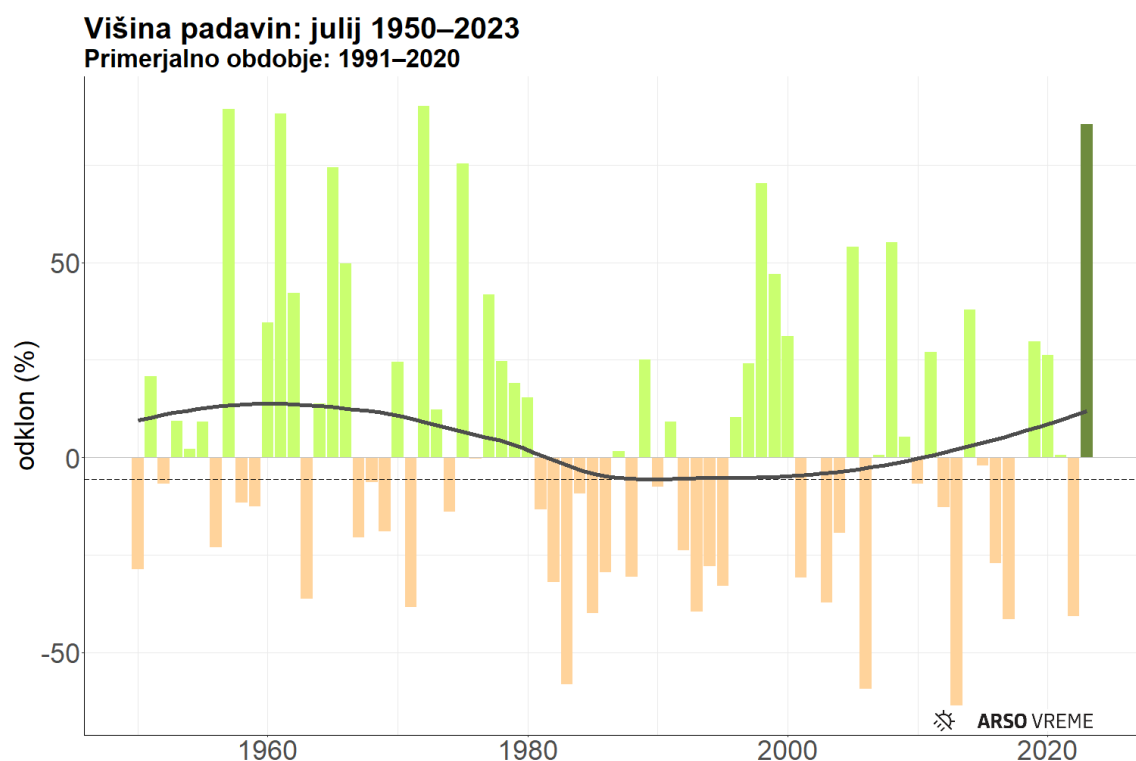
Kazalnik višine padavin (PRELIMINARNO)

Julij 2023

Primerjalno obdobje: 1991–2020

Slika 3. Kazalnik višine padavin julija 2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020.

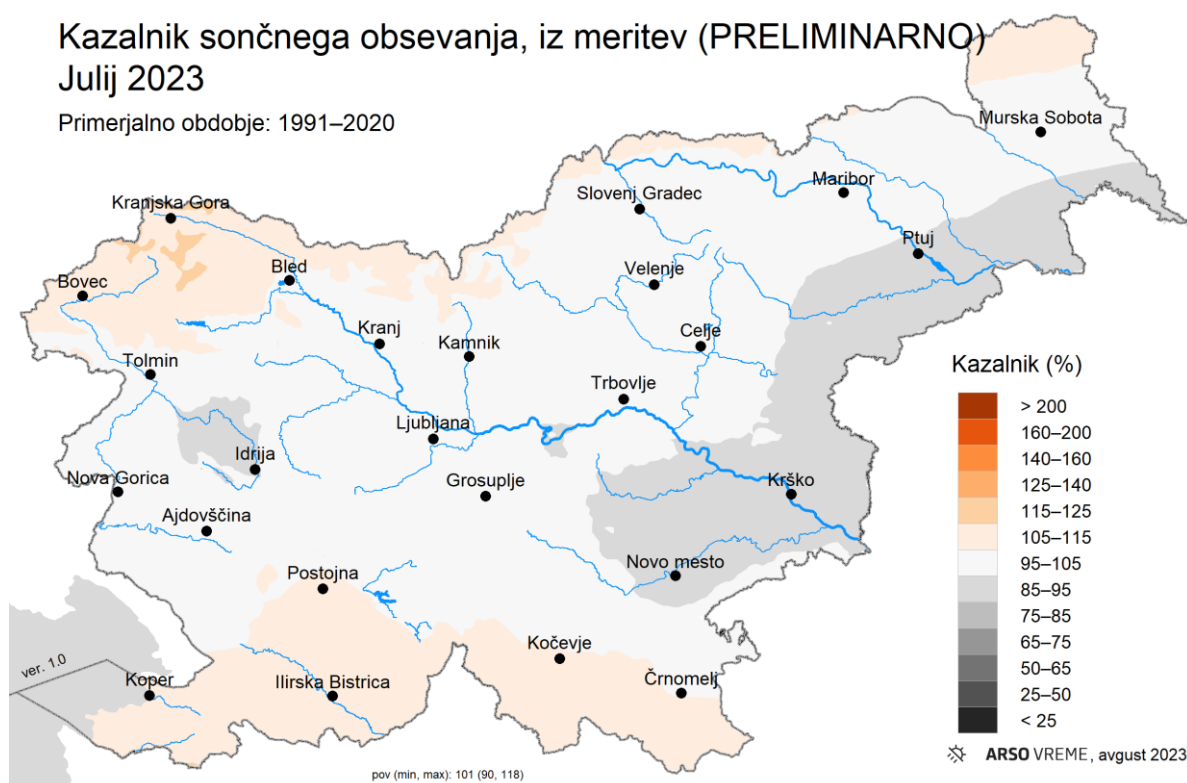
Slika 4. Relativni odklon višine padavin na državni ravni v julijih 1950–2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z zeleno so označeni nadpovprečno, z rjavo pa podpovprečno namočeni meseci. Julij 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega referenčnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

Trajanje sončnega obsevanja je bilo julija kljub obilnim padavin zelo blizu dolgoletnemu povprečju, kazalnik je na državni ravni znašal 101 %. Od sredine prejšnjega stoletja smo imeli daleč najmanj sončnih ur julija 1972 (vrednost kazalnika 66 %) in največ julija 2013 (119 %). Ob severni in južni državni meji je bil letošnji julij nadpovprečno osončen, vmes je bilo trajanje večinoma zelo blizu dolgoletnemu povprečju. Glede na razporeditev vrednosti v julijih 1991–2020 je bil letošnji julij, razen nekaterih območij ob državni meji, normalno osončen.

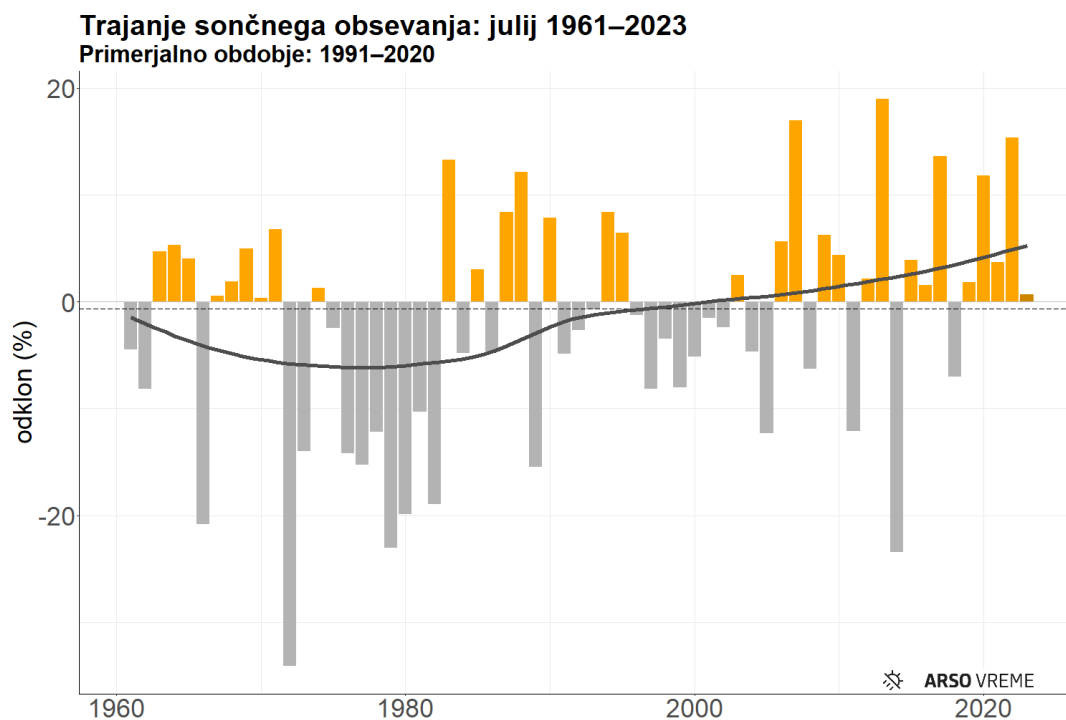
Osončenost julija kaže šibek pozitiven trend skozi obdobje 1950–2023, pri čemer pa velja omeniti, da se je sprva osončenost zmanjševala, v obdobju 1972–1982 dosegla najnižji nivo, se naglo zvišala, od leta 2006 pa močno prevladujejo nadpovprečno osončeni juliji.

Po mesečni statistiki temperature zraka in višine padavin letošnji julij izrazito odstopa od vseh julijev v 74-letnem obdobju. Kljub izjemno veliki količini padavin je bilo nadpovprečno toplo, kar je v nasprotju s statistično povezanostjo temperature in padavin julija. Običajno so suhi juliji topli in deževni hladni, saj so deževni dnevi poleti praviloma hladnejši od suhih, namočena tla (in zrak nad njimi) pa se zaradi izhlapevanja ob sončnem vremenu manj ogrejejo kot suha tla.

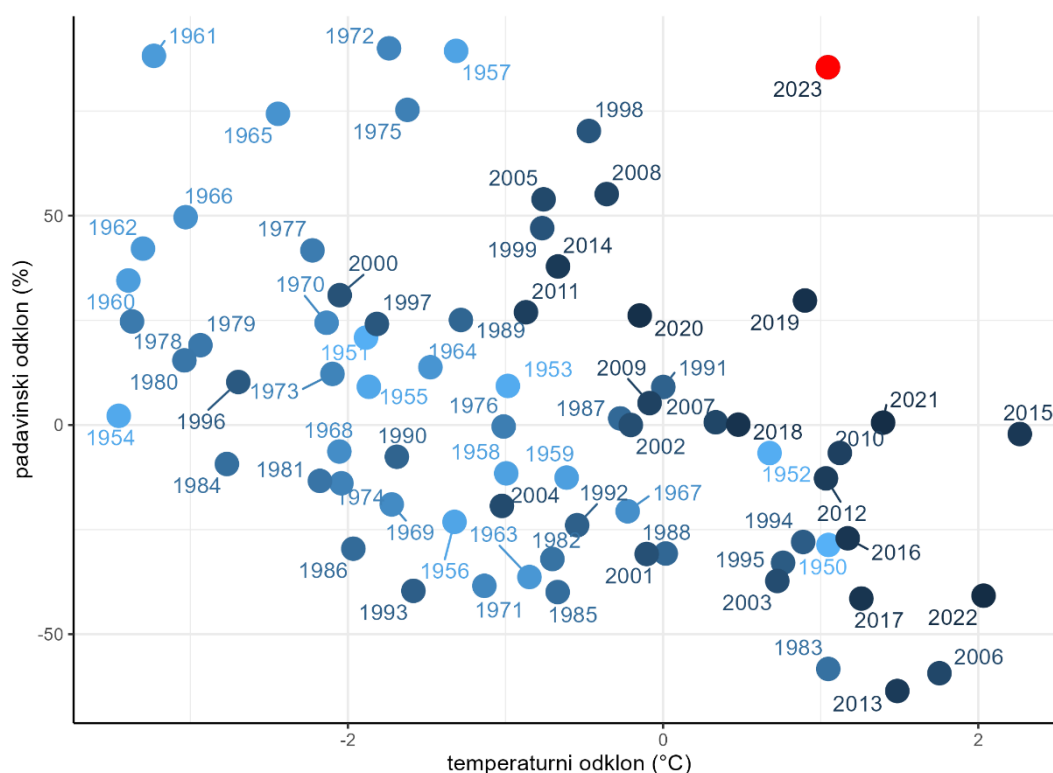
Zemljevide odklonov za izbrane spremenljivke najdete na povezavi
<https://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/current/archive/monthly-charts/>.

Slika 5. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja julija 2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Zemljevid je shematičen, ker je narejen na osnovi majhnega števila podatkov. Posebej ob meji države so napake lahko velike.

Slika 6. Relativni odklon trajanja sončnega obsevanja na državni ravni v julijih 1961–2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z oranžno so označeni nadpovprečno, s sivo pa podpovprečno osončeni meseci. Julij 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega referenčnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

Slika 7. Razsevni grafikon kazalnika višine padavin od odklona povprečne temperature zraka za julije v letih 1950–2023. Svetlost barve krogca je povezana z letnico; starejša leta so svetlejše, novejša leta temnejše barve. Letošnji julij je označen z rdečim krogcem in je na grafikonu precej oddaljen tudi od najbolj podobnih julijev 1998, 2008 in 2019.

ARSO, 1. avgust 2023